

Силабус курсу

СПЕЦМЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ МОВИ ТА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма «Логопедія»

Дні занять: згідно з розкладом

Рік навчання: III, Семестр: V

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

Керівник курсу:	канд. пед. канд., доцент Горішна Надія Мирославівна
Контактний телефон викладача	098 923 93 11
Е-mail викладача:	nadiahorishna@tnpu.edu.ua.com
Формат дисципліни:	нормативна
Обсяг дисципліни:	Кредити ЄКТС – 4 (120 год.)

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Спецметодика початкового навчання мови та розвитку мовлення» є формування у здобувачів вищої освіти першого рівня розуміння логодидактичних і психофізіологічних основ навчання рідної мови та розвитку мовлення, а також володінню ефективними методами та прийомами роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями.

Структура курсу

Години лек./сем	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи спеціальної методики розвитку мовлення			
2/2/2	Тема1. Основні поняття спеціальної методики розвитку мовлення	Знати предмет, мету та завдання спеціальної методики розвитку мовлення; наукові основи спеціальної методики розвитку мовлення та її зв'язок з іншими науками; роль мови у психічному розвитку дитини.	Питання, практичні завдання

2/2/2	Тема 2. Система роботи з формування і розвитку мови дітей із порушенням мовленнєвого розвитку	Аналізувати закономірності розвитку мовлення у дітей. Знати завдання спеціального навчання мови та мовлення дітей із ПМР. Орієнтуватися в методичних принципах навчання мови та мовлення. Знати основні засоби навчання мови та мовлення, методи та прийоми навчання мовлення у дітей із ПМР.	Питання
-------	---	---	---------

Змістовий модуль 2. Спецметодика розвитку словника, граматичної будови мови та звукової культури мовлення

2/2/2	Тема 3. Спеціальна методика розвитку словника	Знати поняття та значення словникової роботи; особливості розвитку словника дітей дошкільного віку; завдання, принципи та зміст словникової роботи; напрямки логопедичної роботи з розвитку словника; методи та прийоми словникової роботи.	Питання, практичні завдання, робота у групах
2/4/4	Тема 4. Спеціальна методика формування граматичної будови мови	Розуміти зміст поняття граматики та її становлення у дітей дошкільного віку. Знати завдання, шляхи та етапи формування граматичної будови мови. Володіти знаннями із спеціальної методики формування способів словотворення; спеціальної методики формування морфологічної сторони мовлення; спеціальної методики формування синтаксичної сторони мовлення.	Питання, практичні завдання
2/2/2	Тема 5. Спеціальна методика виховання звукової культури мовлення	Знати принципи формування звукової та звуко-складової сторони мовлення в онтогенезі. Розуміти психолінгвістичні та онтогенетичні аспекти становлення інтонаційної сторони мовлення. Знати основи спеціальної методики навчання звуковимови та спеціальної методики формування інтонаційної сторони мовлення.	Питання, перегляд та аналіз відеофрагментів корекційно логопедичних занять

Змістовий модуль 3. Спеціальна методика розвитку зв'язного мовлення, роботи з художньою літературою, підготовки до навчання грамоти

2/4/4	Тема 6. Спеціальна методика розвитку зв'язного мовлення	Розуміти поняття зв'язного мовлення. Знати особливості розвитку зв'язного мовлення у дошкільному віці. Володіти знаннями спеціальної методики формування діалогічного мовлення. Знати завдання та зміст навчання монологічного мовлення та прийоми навчання розповідання. Знати спеціальну методику навчання описам та	Питання, практичні завдання
-------	---	--	-----------------------------

		переказу художніх творів. Вміти навчати складанню розповідей за картинками. Знати спеціальну методику навчання творчого розповідання.	
2/2/2	Тема 7. Спеціальна методика роботи з художньою літературою	Розуміти значення художньої літератури у формуванні особистості та мовленнєвому розвитку дитини. Знати спеціальну методику художнього читання та розповідання дітям, заучування віршів.	Питання, практичні завдання
2/2/2	Тема 8. Підготовка дітей до навчання грамоти	Знати теоретичні основи навчання грамоти; завдання та зміст підготовки до навчання грамоти. Володіти знаннями із спеціальної методики ознайомлення з поняттям «слово», ознайомлення зі словесним складом речення; формування складового складу слова; формування звукового аналізу слова. Знати основи підготовки до навчання письма.	Питання, практичні завдання

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СК 1	Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з порушеннями мовлення.
СК 3	Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.
СК 4	Здатність планувати та організувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.
СК 5	Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовлення, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.
СК 18	Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 19	Здатність визначати, добирати та застосовувати відповідні віку та цілям втручання матеріали, обладнання і технології, оцінювати їх ефективність для покращення доступу до спеціальної та інклюзивної освіти.
СК 20	Здатність визначати першочергові завдання, ефективно розподіляти навантаження, використовувати час та вирішувати труднощі у повсякденній професійній діяльності.
Програмні результати навчання	
РН 2	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.
РН 6	Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
РН 8	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.
РН 10	Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.
РН 14	Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.
РН 16	Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.
РН 18	Аналізувати зміст, методи, особливості організації навчання, моделювати педагогічні якища та процеси, передбачати їх результати, виходячи з потреб, можливостей та труднощів дітей з мовленнєвими порушеннями.

Літературні джерела

Основна:

1. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). Вид. 3-є, перер. та доп. Київ : Видавничий дім «Слово», 2019. 312 С.
2. Лопатіна Г.О. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. Бердянськ : ФОП Ткачук О.В., 2014. 254 с.
3. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення : «Корекція мовлення», «Корекція розвитку» / За ред. Е.А.Данілавічюте, А.А.Колупаєвої, Л.І.Трофименко, Ю.В.Рібцун. Київ, Чернівці : Букрек, 2017. 152 с.
4. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. Київ : Актуальна освіта, 2013.

5. Формування та корекція складової структури слова у дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку : навчально-методичний посібник / Н. В. Чередніченко, В. В. Гайдеєнко, О. А. Бурдейна, Н. Ю. Алексеева, О. А. Мележик. Київ, 2019. 130 с.

6. Чередніченко Н.В. Порушення письма у молодших школярів : діагностика та корекція : навчально-методичний посібник. Київ : ДІА, 2018. 248 с.

7. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ). Навчально-методичний посібник (курс лекцій). Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 208 с.

8. Шеремет М.К. Методика навчання української мови молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку (у процесі застосування словотворчих засобів): навч. Посібник / М.К.Шеремет, О.В.Ревуцька. Київ, 2009. 195 с.

Додаткова:

1. Чередніченко Н.В. Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. Київ : ДІА, 2016. 212 с.

2. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Київ : Вид. дім Дмитра Бурого, 2015. 308 с.

3. Ревуцька О. В. Збагачення лексичного запасу молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення у процесі застосування словотворчих засобів. Донецьк : Юго Восток, 2007. 181 с.

4. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри. Київ : Слово, 2017. 448 с.

Політика оцінювання

✓ **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим; бали, отримані на занятті, сумуються і визначають загальну кількість балів за модульний контроль.

✓ **Політика щодо термінів та перескладання завдань:** завдання, які виконуються з порушенням встановлених термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. До перескладання модулю/модулів студент допускається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

✓ **Політика щодо академічної доброчесності:** усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Зафіксовані порушення норм доброчесності під час складання підсумкового контролю є підставою для розгляду на засідання Комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-8) – усне опитування, практичні завдання	50
ІНДЗ, самостійна робота	25
Підсумковий контроль (теми 1-8) – тестові завдання різних рівнів складності	25

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо

FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом